

Chuyện kể ở một bệnh viện xã hội chủ nghĩa

TRẦN QUÝ TRÂM

Bệnh viện Đại Lộc sau năm 1977 từ khi BS Trần vượt biên không lọt bị bắt chỉ còn lại tôi là BS ngụy (?), tôi phụ trách khoa Nội, trưởng khoa là Y sĩ Thanh, gọi chị là Thanh cụt, vì chị bị thương đứt hai ngón tay; chị được tuyên dương là anh hùng lao động. Anh hùng đâu không thấy chớ tôi thấy chị nhóp không thể tả. Có lần BV Đại Lộc kiểm tra chéo với BV Duy Xuyên, lúc dọn dẹp vệ sinh chị lấy tay hốt trọn một bãi phân (?), miệng cười tươi rói! Đợt đó tôi bị kiểm điểm nặng vì quét rác xong tấp vô dưới gầm tủ! BV Duy Xuyên lúc kiểm tra, một cán bộ của đoàn kiểm tra chéo của Bệnh viện Duy Xuyên đã cúi xuống gầm tủ dùng cái khò lấy ra một đồng rác. Bệnh viện Đại lộc bị trừ 50 điểm! Đợt tới kiểm tra lại BV Duy Xuyên tôi bắt một cái ghé cao lượm được vô số rác trên máy nóc tủ! Thôi hai BV huề cả làng nhé!

Hai năm sau tôi được vô biên chế nhà nước với mức lương \$60 một tháng, mua được 3 lít xăng (hai năm sau lên được \$85). Tuy được vô biên chế nhưng tôi vẫn bị quản chế chặt chẽ, nghĩa là đi đâu cũng phải xin phép chính trị viên Phấn. Anh này là bộ đội xuất ngũ, vóc dáng nông dân và rất gian xảo, người Bắc, tôi thấy công việc của anh ta là theo dõi tôi! Có lần tôi nói chuyện với anh y tá quen ở chợ Ái Nghĩa, anh ta chặn anh y tá lại và hỏi anh Trâm có trao đổi chuyện gì với anh? Chuyện vui kể cho nhau nghe:

Chuyện kể thứ nhất: Cho tôi xin cái bầu

Một lần họp khoa, cấp trên đưa xuống khoa họp về tiêu chuẩn khoa Nội được một cái bầu. Khoa Nội có 5 người, chọn một cái ai được ai mất? Chị Thanh trưởng khoa phát biểu: Các đồng chí dành cái bầu cho tôi vì tôi lao động vất vả, vệ sinh khoa phòng xuất sắc, ngay cả hốt rác cũng dùng băng tay, không tốn giấy của Nhà nước! Hộ lý Sa nhao nhao phát biểu: Rứa tôi gánh nước mệt thấy mục nội tôi có 2

đứa con nạo thai hết rồi, thành thử chưa có cái bầu nào, cái bầu này phải dành cho tôi! Cả phòng cười âm lên: “Ưu đồng chí chưa có chồng sao lại xin bầu.” Hộ lý Sa vênh váo: Sao lại không có! Tôi với đồng chí Phấn quan hệ tình cảm từ lâu, lần này nếu được cái bầu nhà nước cho, tôi sẽ để thiết cho mà coi, không nạo nữa! Nạo nhiều hết phúc! Chính trị viên Phấn có vợ con đùm đê ngoài Bắc vô miền Nam kiếm thêm cháo cơm chop ngay hộ lý Sa cơm no bò cưỡi quá đã. Người tranh đấu nhiều nhất là Hồng Hynos. Người cô ả đen thui thui như ông chà và Hynos thân hình da bọc xương như con mấm, đôi mắt to tròn trạc gian xảo, có chồng là lính BÐQ cũ nhưng đã đào ngũ. Cô này là một antenne hay theo dõi tôi để báo cáo với chính trị viên Phấn, không biết sao mà ả lại thù ghét tôi, có lẽ ả ghét tôi vì là BS BÐQ ngụy, ả trước là tá viên điều dưỡng, việc gì khó giải quyết cứ đổ thừa cho ma. Mỗi lần chiều thứ bảy tôi chuẩn về Đà Nẵng đi qua xã Đại Hiệp (nhà y tá Hồng ở đó) thì sáng thứ hai chính trị viên Phấn kêu tôi lên hạch sách kiểm điểm! Cô Hồng la lối: bầu phải dành cho tôi, tôi làm tốt công tác, chồng tôi trốn lính, có công với cách mạng! Tôi chưa có con, tôi cần một cái bầu! Buổi họp trở nên sôi nổi gay gắt, có bà đem chuyện xâu ra bơi mọc nhau loạn xạ như cái chợ, chị Thanh chắc dành phần thắng là cái chắc, vì chị có nhiều tuổi Đảng, con mới có một đứa suy dinh dưỡng độ 3, chữa hết tiền mà không khá nổi!

Năm bà ai cũng ưng có một cái bầu do Đảng cung cấp. Khi đẻ được nhà nước lo liệu từ A tới Z. Nếu tự ý đẻ thì chết là cái chắc, không có tiền nuôi con, thức ăn sữa mà mua ngoài tiền đâu mà mua, với tiền lương nhà nước một tháng nuôi không nổi bản thân mình, làm sao nuôi con mới đẻ! Giải pháp phổ biến duy nhất chỉ có nạo

thai thối. Ai này đều hăm hờ tranh dành phát biểu ồn ào ai ai cũng nắm phần thắng! Chị Thanh thấy tôi ngồi tiu nghỉu một mình liền hỏi, “Ý kiến anh thế nào? Sao anh ngồi buồn vậy?” Tôi thành thật tâm sự, “Đạ xin hội nghị các đồng chí cho tôi một cái bầu!” Chị Thanh quát lên, “Anh giỡn hí!” Tôi không có giỡn! Tôi nói thiệt tình đó! Mấy đứa con là con nguy, tôi xin một đứa con cách mạng! Mọi người ré lên la lối om sòm, chị Thanh thấy tôi thành khẩn đưa đề nghị, nghĩ sao chị nói: Thôi được, trường hợp của anh chúng tôi sẽ đề nghị lên cấp trên cứu xét đặc biệt!

Chuyện kể thứ hai: Kiên luôn chức trưởng liên lạc cửa hàng Mậu dịch.

Mỗi khi tôi ở Đà Nẵng lên thì thường ghé qua cửa hàng Mậu dịch quốc doanh bán đồ cung cấp cho cán bộ công nhân viên, có gì lên báo cáo bệnh viện cách xa khoảng 5 cây số! Một lần xe Honda tôi vừa dừng trước cửa hàng, một chị nhân viên cửa hàng chạy ra la làng: anh về báo cáo mấy đồng chí là có cá về xuống mua mau kéo hết! Tôi rú xe chạy như bay dừng lại trước cửa bệnh viện la to lên: báo cáo cá về, mua mau kéo hết, mấy chị ơi. Mua mau kéo hết! Một lúc sau toàn bệnh viện chạy ào ra cửa, về mặt ai cũng khẩn trương, hô hội gồng mình lên mấy chiếc xe đạp thẳng tiến về cửa hàng! Chị Thông BS khoa sản giao khoa sản cho tôi coi, rồi chị Thanh khoa Nội, chị Tâm cửa hàng dược tất cả đều bàn giao cho tôi! Một mình tôi coi toàn bệnh viện, sướng chưa! Buổi chiều họ ùn ùn về, ai này mua được cá vui vẻ ra mặt chẳng quan tâm đến làm việc! Tôi còn nghe họ thâm thì: ngày mai có thịt về! Rồi ngày mai ngày một họ đi liên tục, cả cái phần chăm nom trẻ (nhà trẻ) cũng giao cho tôi. Sau này thấy tôi làm được việc, họ bầu tôi làm trưởng liên lạc cửa hàng, cơ hội hiếm có tôi tranh thủ dọt về Đà Nẵng khám bệnh thêm không thôi làm sao có tiền để đổ xăng!

Chuyện kể thứ ba:

Chai dịch chuyền Moriamin.

Anh Liêm bệnh viện trưởng hay bị allergy, cứ vài tuần anh phải nằm bệnh viện C ở Đà Nẵng vì bệnh da thịt sưng tấy lên như phung hủ ngứa ngáy mặt mũi sưng vù. Một buổi sáng thứ hai tôi bon bon trên chiếc Honda cà tàng trực chỉ bệnh viện, thường thường tôi hay thấy chính trị viên Phần ra đứng ngoài đường để canh giờ tôi, bữa nay không có anh Phần. Trái lại quang cảnh ồn ào, chiếc xe cứu thương do tài xế Ngô đang nổ máy, hai y tá đang khiêng một người nằm trên băng ca mặt mày nhợt nhạt như người sắp chết! Chai dịch chuyền máu chảy ngược vào chai đổ rục. Nhác thấy tôi chị Thanh hót ha hót hải la bài bài: “Chết rồi anh Trâm ơi!” Tôi hỏi “ai chết,” “thì anh Liêm đó chứ ai!” Sáng nay anh nhập viện, cái bệnh cũ của anh tái phát. Tôi chuyển cho anh một chai Moriamin (thứ dịch này chỉ dành cho cán bộ cao cấp) mà sao máu cứ chảy lộn ngược vào chai! Bệnh quá nặng, tôi chích nhiều thuốc nhưng máu vẫn chảy ngược vô bình ào ào! Tôi thấy anh DS Cao bên khoa dược (cũng là dược sĩ nguy) khẩn trương mặt mày khổ sở rút máu của anh Liêm để thử TS, TC hỏa tốc, riêng vợ anh Liêm khóc bù lu bù loa kêu trời kêu đất. Còn y tá Hồng Hynos thì cứ nói do ma bắt anh Liêm ăn ở thất nhơn thất đức. Tôi coi lại bình Moriamin. Trôi đất ơi, ai chuyển thay vì đâm kim ở chữ IN họ bỏ vô chữ OUT, thành thử máu chảy ngược lên, tôi lẹ lẹ rút dây điều chỉnh kim chuyển lại, một lúc sau dịch chảy bình thường. Chuyện này mà tới tai ty y tế thì chị Thanh cũng mất chức vì quá dốt. Chị Thanh cảm ơn tôi, sau này chị dễ dãi với tôi nhiều hơn. Một ngày sau, trên đường đi làm tôi ghé thăm anh Liêm ở xã Đại Hiệp, nhác thấy đầu đường có một quán bún bò, bà bán bún đun nồi bún bằng cây Sơn, cây này gây phản ứng cho rất nhiều người, làn khói bay qua nhà anh Liêm, anh bị dị ứng với cây này. Tôi giải thích cho anh Liêm, anh muốn khỏi bệnh thì chỉ nói bà bán bún đừng nấu bằng cây Sơn. Về sau anh khỏi bệnh, anh cảm ơn tôi và sau đó anh rất tốt với tôi.

Chuyện kể thứ tư: Giữ chức vụ Nhà trưởng.

Bệnh viện quản chế tôi, nên ít khi tôi được về ĐN kể cả thứ bảy, chủ nhật vì mỗi lần về họ nghi tôi liên lạc với CIA, anh Liêm bàn với chính trị viên Phan cho tôi giữ nhà trưởng coi lo an ninh khách khứa trong các ngày nghỉ. Chức vụ này cũng giống mấy ông gác đàn, nhưng cũng có quyền hành là hạch sách được mấy anh công an hay tới quan hệ với mấy cô ở khu tập thể. Người làm phó nhà trưởng là anh Chờ, lúc trước là thượng sĩ làm ở Tổng y viện Duy Tân cũng vượt biên không lọt, sau thời gian ở tù, vô làm ở bệnh viện với tôi. Anh Chờ nghiêm chỉnh đạo mạo nhất là mấy cô phá rào đi làm ăn bên ngoài đều sợ tay thượng sĩ gì này lắm. Làm bậy anh Chờ ghi tên cho chính trị viên Phan xử lý! Mấy ả này phần đông ở xa, đa số quê ở các huyện khác, đều vô sản chuyên chính, phần đông đều vô đoàn, vô đảng, lộn xộn lắm, bỏ bịch tùm lum đa số là công an, bộ đội, quan hệ lâu mau của mấy cô tôi phải ghi tên, để nộp danh sách mỗi sáng thứ hai lên chính trị viên Phan tra xét vì tôi là nhà trưởng.

Một lần thượng úy công an tên Thảo lò dò tới gặp tôi nói nhỏ nhẹ yêu cầu tôi: anh cho tôi quan hệ với đồng chí Sen, trao đổi tình cảm chút chút! Tôi nói thời gian bao lâu? Thảo năn nỉ: Anh cho em 2 tiếng. Tôi nói sao nhiều dữ vậy, vợ anh biết được thì anh chết mà tôi cũng nguy to. Thôi thông cảm cho anh, anh quan hệ mấy tiếng cũng được nhưng phải khấn trương lên! Danh sách ghi tên tôi sẽ giữ kín, anh đừng lo! Từ đó về sau vì quen biết nhiều, đa số là công an nên tôi cũng được dễ dàng!

Chuyện kể thứ năm: Lên xe than tiễn anh đi

Bệnh viện Đại Lộc cách Đà Nẵng khoảng 30km, thường đi làm tôi đi bằng xe Honda. Nhiều khi xe hư phải đi xe đạp, 5 giờ sáng gồng mình trên con ngựa sắt, 8 giờ kém 5, nhắc thầy xa xa công bệnh viện mừng hết lớn, nhưng kèm theo một sao quả tạ; chính trị viên Phan mặt mày gian xảo, tay đang cầm quyển sổ mắt láo

liên liếc nhìn tôi coi thử có tới đúng giờ hay không?

Một ngày đẹp trời, lần này tôi đi bằng xe đồ chạy bằng than, lửa cháy hùng hực khói phun ra sau giống như khói xe lửa. Bác tài và lơ xe người đen vì khói mặt mày lem luốc. Vì đi trễ không có chỗ ngồi bên trong nên tôi phải bu sau xe, hai tay tôi níu lấy càng xe gần bên bình than lửa nóng hùng hực, mấy tia lửa than văng tung tóe lên mặt đường, tôi thấy da thịt nóng rát và cảm thấy khát nước. Xe đồ bò ạch qua khỏi khu Gò cà, dừng một cái, nghe tiếng nổ như tiếng sấm, thôi rồi bánh trước bị nổ lốp. Chiếc xe hàng lặn mấy vòng, hàng hóa đồ bể văng lung tung, tiếng người than khóc vang trời, gà vịt kêu oang oác, tôi cũng lặn mấy vòng, mở mắt ra thấy mình còn thấy bầu trời, chân tay còn nhúc nhích! Có một người dân biết tôi, kêu lên: “Ông bác sĩ không can chi hết, nhờ ơn Trời Phật. Ông trước ở liên đoàn 14 BĐQ đóng quân ở Núi Lở có khám bệnh dân xung quanh làng thật tội nghiệp.” Trên đường về bệnh viện (đi bằng xe thô) tôi xuất khẩu mấy câu thơ con cóc:

*Lên xe Than anh đi
Chưa bao giờ nóng thế!
Đời c'est la vie!
Đừng mơ ước làm chi!*

Nhiều kỷ niệm vui khi làm việc ở một bệnh viện xã hội chủ nghĩa kể không hết. Khi qua Mỹ, định cư ở Houston, một năm trước khi anh Đinh Văn Tùng mất, tôi có xuống Galveston thăm anh, kê mấy chuyện tầm phào này cho anh nghe; anh phá lên cười và nói với tôi, em đem mấy chuyện kể lại cho ACE y khoa mình nghe cho vui.

TRẦN QUÝ TRÂM